

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 23.3.2012
COM(2012) 128 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

o

strategii Evropské unie pro region Baltského moře

SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

o

strategii Evropské unie pro region Baltského moře

1. Úvod

Baltské moře zůstává jednou z nejohroženějších oblastí Evropy. Každé léto v něm kvetou řasy a zvyšuje se počet i velikost lodí, které proplouvají jeho mělkými úžinami. Stále ještě přetrvávají rozdíly, které vznikly v minulosti. Vazby v oblasti výzkumu, inovace a obchodu dosud nejsou dostatečně silné, dopravní a energetické propojení má velké nedostatky – východní a severní části tohoto regionu jsou ještě příliš často odděleny od zbytku EU.

Evropská komise proto na žádost Evropské rady přijala v červnu 2009 Strategii EU pro region Baltského moře (EUSBSR), která se zabývá jeho hlavními problémy, tedy udržitelným stavem životního prostředí, prosperitou, přístupností a bezpečností, ale také způsoby, jimiž by bylo možné z této oblasti vytvořit integrovaný region otevřený světu a zaměřený na budoucnost, jeden z „nejlepších regionů Evropy“. Cílem strategie je přispívat k efektivnějšímu rozvoji regionu koordinací činnosti členských států, regionů, obcí, EU, celobaltských organizací, finančních institucí a nevládních subjektů. Strategie se týká rovněž regionálního provádění integrované námořní politiky.

V červnu 2011 Komise zveřejnila zprávu o pokroku při provádění strategie¹. Rada pro obecné záležitosti přijala k této zprávě závěry dne 15. listopadu 2011 a vyzvala v nich Evropskou komisi, aby „přezkoumala EUSBSR nejpozději na začátku roku 2012“. Toto sdělení je odpovědí na výše uvedenou žádost. Obsahuje návrhy na:

- zlepšení strategického zaměření,
- harmonizaci politik a financování,
- vyjasnění odpovědnosti jednotlivých aktérů,
- zlepšení komunikace.

Strategie pro region Baltského moře musí zohlednit cíle strategie Evropa 2020, tedy cíle inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění, i vývoj politik EU, například zvýšení významu spolupráce v navrhovaném víceletém finančním rámci, připravované reformy politiky soudržnosti, zejména pokud jde o užší tematické zaměření, zvýšení významu strategií pro makroregiony a mořské pánve ve společném strategickém rámci, smlouvách o partnerství a operačních programech.

Spolupráce v regionu Baltského moře posiluje a usnadňuje další politiky EU, například politiku v oblasti změny klimatu, rámcový program „Horizon 2020“ pro výzkum a inovace a

¹ KOM(2011) 381 v konečném znění.

vzdělávací program „Erasmus pro všechny“. Strategie přispívá i k provádění integrované námořní politiky a politiky transevropské dopravní sítě (TEN-T). Probíhající práce ukazují, že tento makroregionální přístup s sebou přináší nový kooperativní a praktický rozměr, který urychluje výsledky.

2. Vypracování nového strategického rámce

V dnešní době napjatých veřejných rozpočtů mají zásadní význam přístupy, které umožňují co nejlépe využít existující politiky a dostupné finanční prostředky. Makroregionální přístup vytváří integrovaný rámec, v němž lze řešit problémy, které jsou příliš rozsáhlé pro jednotlivé členské státy, ale jsou příliš konkrétní pro řešení na úrovni celé EU.

Pro lepší zaměření strategie je nezbytné přesněji vymezit hlavní cíle a stanovit, jakým způsobem jich má být dosaženo. Toto sdělení proto pro strategii vymezuje tři **celkové cíle** a u každého z nich upřesňuje ukazatele a dílčí cíle. Těmito hlavními cíli jsou:

- záchrana moře,
- propojení regionu a
- zvýšení prosperity.

Vzniká tak nový rámec, který umožní prakticky provést doporučení Rady.

2.1. Politický zájem

Pro udržení politického zájmu na vysoké úrovni je nutné vyjasnit přínos strategie pro členské státy i EU. V souladu s požadavkem Rady by se měla strategie zařazovat na programy jednání příslušných složení Rady ministrů. Strategie by se měla zohlednit v rozpočtovém řízení i během dalších jednání.

Mělo by se zvýšit zapojení regionů a obcí. Toto téma je upraveno v nových předpisech o politice soudržnosti, podle nichž by se k makroregionálním strategiím mělo přihlížet při přípravě a provádění nových programů.

Politická vůle se musí projevit závazky v oblasti administrativy, tedy dostatečným počtem přidělených zaměstnanců a dobou jejich přidělení.

2.2. Harmonizace politik

Politická řešení by měla odrážet teritoriální povahu výhod a nevýhod regionu. Politické iniciativy by měly být koherentní a měly by podporovat synergie. Dobrým příkladem je například navrhované zařazení problematiky změny klimatu do politiky soudržnosti. Komise bude pravidelně sledovat vývoj jednotlivých politik, aby se ujistila, že jsou v souladu s cíli makroregionu.

Jestliže se bude k makroregionální perspektivě přihlížet v příslušných pracovních skupinách Rady a výborech Parlamentu, mohou tyto orgány pomoci zajistit vhodnost politik z hlediska územního dopadu a soudržnosti. Vzhledem k tomu, že se strategie týká několika odvětví, doporučuje se, aby se o jejím provádění pravidelně jednalo v příslušných složeních Rady.

Obdobný přístup je třeba zaujmout rovněž na místní, regionální, subregionální a státní úrovni a doprovázet provádění strategie vyhodnocováním situace na všech úrovních.

2.3. Harmonizace financování

Komise s ohledem na současnou ekonomickou situaci zdůrazňuje potřebu efektivního využívání existujících evropských a státních rozpočtových zdrojů. Aby se dopad makroregionálního financování zvýšil na co nejvyšší možnou míru, měly by členské státy a další poskytovatelé finančních prostředků stanovit nebo pozměnit své priority v souladu s cíli strategie.

Komise ve své zprávě o hodnocení pokroku z června 2011 uvedla, že v této oblasti došlo k výraznému pokroku, ale že je třeba pokračovat v přijímání dalších opatření. Strategie přinese očekávané výsledky pouze za předpokladu, že bude moci využívat veškeré dostupné zdroje, včetně zdrojů z Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, Evropského rybářského fondu², nástroje pro propojení Evropy, programu LIFE a programů pro výzkum, vývoj, vzdělávání, kulturu a zdravotnictví.

Je důležité, aby se při tomto sladování finančních prostředků bral ohled na finanční a strukturální změny. Řídící orgány operačních programů v regionu by měly reagovat pružněji, měly by například povolovat financování dlouhodobých projektů a poskytovat finance do začátků. Národní a regionální programy musí mít výraznější nadnárodní rozměr, protože pouhé využívání programů územní spolupráce nebude stačit. Musí pokračovat vytváření rámce prováděcího nástroje, který by umožnil navýšit dostupné prostředky zapojením mezinárodních finančních institucí, dalších poskytovatelů finančních zdrojů a soukromého sektoru.

Ve finančním rámci na období 2014–2020 byla přijata významná opatření na zlepšení podpory makroregionálního přístupu. Strategie pro region Baltského moře byla zahájena v roce 2009, tedy v polovině programového období, kdy existovalo jen málo možností, jak ovlivnit obsah programů, do návrhů politiky soudržnosti na další programovací období jsou však zařazeny jasné strategické a praktické vazby. Při přípravě smluv o partnerství a operačních programů na regionální, státní, přeshraniční a nadnárodní úrovni se musí zohledňovat makroregionální cíle a priority. Požadavek zaměřit financování na omezený počet tematických okruhů, které mají pro strategii největší význam, rovněž přispívá k dosahování hmatatelných výsledků.

Je zcela zásadní, aby aktéři na všech úrovních začali co nejdříve zvažovat, jakým způsobem a ke kterým prioritám přiřadí finanční prostředky v nadcházejícím finančním období, a brali přitom ohled na akční plán a cíle stanovené na úrovni strategie a prioritních oblastí.

2.4. Správa a řízení

Pilotní povaha strategie a skutečnost, že se do ní má zapojit velmi rozsáhlý okruh zúčastněných stran, včetně místních a regionálních orgánů, ministerstev, útvarů Komise, mezinárodních finančních institucí, zástupců soukromého sektoru a nevládních organizací, vyžaduje otevřenou, ale zároveň efektivní strukturu řízení.

² Na základě návrhu Komise bude tento fond v příštím finančním období nazván „Evropský námořní a rybářský fond“.

Na základě dosud získaných zkušeností Rada požádala Komisi a zúčastněné členské státy o „vyjasnění rolí a povinností klíčových zainteresovaných stran provádějících EUSBSR³, s cílem zajistit transparentní pokyny ohledně jejich funkcí a podpořit jejich práci při provádění strategie“.

Komise ve spolupráci s těmito zúčastněnými stranami vymezila klíčové úlohy a úkoly každé ze čtyř hlavních skupin⁴. Přiměřenou správní kapacitu je nutno zajistit ne jako přínos pro strategii na úkor jiných priorit, ale jako kapacitu, která bude podporovat ucelenější úsilí.

- Komise zajišťuje celkovou koordinaci strategie. Usnadňuje zapojení příslušných zúčastněných stran a ve spolupráci s členskými státy sleduje a hodnotí pokrok a podává o něm zprávy.
- Národní kontaktní místa, která jmenovaly zapojené členské státy, zajišťují celkovou koordinaci provádění strategie a její podporu jak ve svém domovském státě, tak na celkové úrovni.
- Akční plán strategie zahrnuje prioritní oblasti a horizontální opatření, která byla dohodnuta po rozsáhlých konzultacích. Koordinátoři prioritních oblastí a vedoucí horizontálních akcí tyto priority koordinují a zajišťují včasné výsledky tím, že dohlíží na provádění projektů ve svých oblastech, kladou důraz na jejich makroregionální dopad a sdílejí výsledky.
- Vedoucí stěžejních projektů, tedy projektů, které převádějí celkové cíle prioritních oblastí na konkrétní akce s konkrétním vedoucím a časovým horizontem, přímo odpovídají za usnadňování praktického provádění strategie v terénu.

Kromě toho se na vysoké úrovni pravidelně schází skupina zástupců všech členských států EU a poskytuje Komisi poradenství k procesu provádění, umožňuje prodiskutovat zásadní otázky řízení strategie a její celoevropské ukotvení. Komise bude podporovat konání společných schůzí se skupinou na vysoké úrovni, která byla zřízena pro strategii EU pro region Dunaje, s cílem zajistit výměnu osvědčených postupů. Je totiž třeba posílit vazby na region Dunaje a na další regionální iniciativy, které se týkají Atlantského oceánu, Arktické oblasti a dalších regionů. Mohla by být rovněž uspořádána setkání s dalšími skupinami, například se skupinou na vysoké úrovni v rámci Partnerství pro dopravu a logistiku Severní dimenze (NDPTL).

Pro posílení administrativní udržitelnosti by se měl využít rovněž potenciál evropských seskupení pro územní spolupráci, a to jak na úrovni strategie, tak v jednotlivých prioritních oblastech.

2.5. Zapojení zúčastněných stran, včetně soukromého sektoru

Jednou z podmínek úspěchu strategie je zapojení všech relevantních veřejných a soukromých zúčastněných stran. Tyto strany by měly být zapojeny jak do koncepční činnosti, kde by měly možnost ovlivnit celkovou podobu strategie (mohly by se například účastnit příslušných

³ Národní kontaktní místa, koordinátoři prioritních oblastí, vedoucí horizontálních akcí, vedoucí stěžejních projektů.

⁴ Veškeré podrobnosti budou zveřejněny na internetové stránce Strategie Evropské unie pro oblast Baltského moře.

jednání o vnitřním trhu), tak do praktické činnosti, která přispívá k realizaci strategie (například prostřednictvím projektů digitálního trhu).

Zapojení těchto stran je třeba rozvíjet. Například prohloubený dialog mezi Komisí, zúčastněnými členskými státy, sdruženími obchodních komor, konfederací průmyslu, regionálních výzkumných a inovačních skupin a nevládních organizací (např. Fóra pro rozvoj baltské oblasti) by se měl rozšířit i na podnikatelský sektor. Je třeba podporovat cílené akce, hledání vazeb mezi zájmy strategie a zájmy soukromého sektoru a tematicky zaměřené konzultace o strategicky významných otázkách.

2.6. Sousední státy, regionální a mezinárodní organizace

Přestože je strategie zaměřena na EU, její úspěch závisí také na úzké a plodné spolupráci se sousedními státy. Spolupráce by měla využívat existující platformy⁵, ale měla by se zintenzivnit, zejména v případě Ruské federace. Prostřednictvím těchto platform a ve snaze vyhnout se duplikaci by se měly společné priority rozpracovat do konkrétních opatření.

Například pokračování dialogu se Severskou radou ministrů umožní lépe koordinovat využívání lidských a finančních zdrojů. Podobně pokračování spolupráce s Helsinskou komisí (HELCOM) zkvalitní provádění akčního plánu strategie a akčního plánu Helsinské komise pro Baltské moře.

2.7. Zvyšování povědomí

Je třeba zvýšit povědomí o strategii a o jejích výsledcích. Komise i Rada zdůrazňují význam této práce a domnívají se, že by ji Komise a zúčastněné členské státy měly provádět prostřednictvím co nejširšího okruhu aktérů a komunikačních kanálů. Je třeba vytvořit prostor pro sdílení zkušeností a osvědčených postupů na internetu, například vytvořením portálu, který by obsahoval odkazy na relevantní stránky. Zlepšil by se tak přístup k informacím o financování, vznikly by příležitosti k navazování kontaktů a seskupování projektů. Důraz na celkové cíle doprovázený informační kampaní o výše popsanych ukazatelích a dílčích cílech rovněž přispěje k celkovému objasnění strategie.

2.8. Monitorovací systém

Rada požádala o vytvoření „systému realistických a proveditelných cílů a ukazatelů“. Komise navrhuje tři výše uvedené hlavní cíle: záchrana moře, propojení regionu, zvýšení prosperity.

Tyto hlavní cíle budou doplněny řadou ukazatelů a dílčích cílů. Hlavní cíle jsou sice nové, ale vycházejí z rozsáhlých konzultací, existujících politik a dlouhodobých plánů, které jsou základem efektivnějšího monitorování a hodnocení. Komise navrhuje zařadit je do revidovaného akčního plánu spolu s veškerými dalšími nezbytnými úpravami, včetně podrobných měřítek dílčích cílů, o nichž bude Komise ve svých zprávách podrobně informovat.

⁵ Například Severní dimenze, Rada států Baltského moře, Severská rada ministrů, Helsinská komise, Síť pro víze a strategie v regionu Baltského moře (VASAB), Subregionální spolupráce států v regionu Baltského moře (BSSSC), Unie baltských měst (UBC) a BONUS – Společný program výzkumu a vývoje v oblasti Baltského moře (iniciativa podle článku 185).

Komise rovněž navrhuje, aby jednotlivé členské státy stanovily vlastní ukazatele a dílčí cíle pro jednotlivé prioritní oblasti, včetně průběžných cílů a měřítek při dosahování celkových výsledků. To vše usnadní komunikaci s širší veřejností a zajistí strategické zaměření pro přezkum akčního plánu strategie, pro určování pořadí při výběru kvalitních projektů a pro jejich hodnocení i pro jasnější informování o výsledcích strategie.

3. Využívání nového rámce

Cíle záchrana moře, propojení regionů a zvýšení prosperity vytvářejí jasný rámec pro řešení otázek, které mají pro Baltský region a EU hlavní význam a jsou zařazeny do strategie Evropa 2020.

3.1. Záchrana moře

Celkovým cílem pro Baltské moře v oblasti životního prostředí je dosáhnout dobrého stavu jeho vod do roku 2020, který vyžaduje rámcová směrnice o námořní strategii, a příznivého stavu z hlediska ochrany, který vyžaduje směrnice o přírodních stanovištích v souladu se strategií EU pro biologickou rozmanitost, a dalších výsledků, kterých je třeba do roku 2021 dosáhnout podle akčního plánu Helsinské komise na ochranu baltského mořského prostředí.

Pro dosažení cíle „záchrana moře“ je nutné důrazněji provádět příslušné předpisy EU, například předpisy v oblasti biologické rozmanitosti, stanovišť, rybích populací a eutrofizace, v případech, kdy se zpozdilo provádění směrnice o čištění městských odpadních vod, směrnice o ochraně vod před znečištěním dusičnany a rámcové směrnice o vodě.

Z tabulky výsledků, kterou v roce 2011 vypracoval pro oblast Baltského moře WWF, vyplývá, že se sice stále jedná o jedno z nejvíce znečištěných moří na světě, jehož špatný stav snižuje kvalitu života 80 milionů lidí bydlících na jeho pobřeží, ale že přijatá opatření již situaci částečně zlepšila a je třeba v nich pokračovat.

Strategie nyní zavádí koordinovanější přístup, který úsilí o zlepšení situace ještě více podpoří.

- **Dlouhodobá politická vůle na vysoké úrovni** je podmínkou, bez níž nemohou být priority dohodnuté v oblasti životního prostředí převedeny do praxe a nemůže být zajištěno správné provádění existujících předpisů. V současné době je například nutné provést doporučení stěžejního projektu odstranění fosforečnanů z detergentů do právních předpisů nových členských států.
- **Harmonizace politik se strategií** – například zařazení problematiky životního prostředí a klimatu (včetně příslušných výsledků výzkumu) do všech relevantních politických oblastí, včetně dopravy, zemědělství a průmyslu – rovněž usnadňuje dosažení cílů dobrého stavu moře a přiměřené ochrany pobřeží. Průřezové politické plánování zajišťuje, že se priority dohodnuté pro oblast Baltského moře promítnou do všech odvětví v souladu s územními potřebami. Příkladem jsou specifická opatření přijímaná v rámci společné zemědělské politiky s přihlédnutím k oblasti životního prostředí, například ochranná pásma podél vodních toků a mokřady nebo lepší zpracování odpadů živočišného původu. Evropská rada při schvalování strategie v roce 2009 vyzvala k její harmonizaci s integrovanou námořní politikou.

- Zvláštní význam pro dosažení cílů strategie v oblasti životního prostředí a klimatu má **lepší sladění financování strategie** s jejími cíli. Problémy Baltského moře jsou tak rozsáhlé, že je nemohou řešit pouze jednotlivé státy. Například mrtvé zóny, které vznikly kvůli nadměrnému obsahu živin, dnes pokrývají šestinu mořského dna. Jejich rozsah je nutné snižovat koordinovanými investicemi do čistíren odpadních vod se zaměřením na odstraňování fosforu a dusíku.
- Některé cíle strategie, například čistá a bezpečná lodní doprava, vyžadují **užší partnerství** mezi orgány státní, regionální a místní správy, výzkumnými ústavy a dalšími zúčastněnými stranami, například majiteli lodí, přístavy, logistickými společnostmi a nevládními organizacemi. Intenzivní lodní doprava v současné době zhoršuje problémy způsobené nadměrným množstvím živin a nebezpečných látek pocházejících z pozemních zdrojů tím, že znečišťuje ovzduší, zvyšuje emise skleníkových plynů, vypouští do vody ropu a další odpady a zanáší do moře cizí organismy. Spolupráce umožní, aby soukromé strany lépe pochopily předpisy a normy a veřejný sektor získal z první ruky informace o podmínkách a potřebách trhu.
- **Užší spolupráce se sousedními státy**, především s Ruskem, je nezbytná například pro dosažení cílů strategie v oblastech efektivnějšího a kompatibilního námořního dohledu a připravenosti a reakce na katastrofy na moři i na pevnině. Dobré výsledky společného dohledu nad Finským zálivem ukazují, že by se tento dohled měl rozšířit na celé Baltské moře.
- **Vymezení společných priorit s regionálními a mezinárodními organizacemi**, například výborem HELCOM, podpoří úsilí strategie o omezení dopadů nebezpečných látek a destruktivních metod rybolovu, včetně ilegálního, neregulovaného a nevykázaného rybolovu, na biologickou rozmanitost, protože tyto dopady se negativně projevují nejen na zdraví rybí populace, ale i lidí. Nebezpečné látky představují pro ekosystém Baltského moře výrazné nebezpečí i proto, že se jedná o poloslané mořské prostředí s pomalou výměnou vody (obnova vody trvá 30 let). Při podporování rozmanitého a zdravého života v moři by se mělo přihlížet rovněž k dopadu změny klimatu.

Výše uvedené zásady nového rámce strategie podporují úsilí o záchranu moře. Příležitosti a nástroje, které nabízí, by měly být plně využity v celém regionu.

Komise navrhuje, aby se pro důsledné uplatňování výše uvedeného posíleného rámce měřil pokrok při záchraně moře pomocí následujících **ukazatelů a cílů**:

1. čistota vody se bude hodnotit podle toho, zda bylo do roku 2020 dosaženo dobrého stavu vod a zda byl snížen obsah živin v souladu s cíli a ukazateli přezkoumané rámcové směrnice o námořní strategii a aktualizovaného akčního plánu Helsinské komise pro Baltské moře z roku 2013;
2. bohatství a zdravotní stav mořské flóry a fauny se bude hodnotit podle toho, zda se do roku 2020 zlepšila biologická rozmanitost a zdraví ekosystému, včetně stavu rybích populací, v souladu s cíli přezkoumané rámcové směrnice o námořní strategii a aktualizovaného akčního plánu Helsinské komise pro Baltské moře z roku 2013;
3. včasné přijetí a provádění aktualizovaného akčního plánu Helsinské komise pro Baltské moře – přijetí do roku 2013 a plné provádění do roku 2021;

4. čistota námořní dopravy se bude měřit podle toho, zda bylo do roku 2020 sníženo nedovolené vypouštění odpadů, a bezpečnost námořní dopravy se bude měřit podle toho, zda se do roku 2020 snížil počet nehod oproti roku 2010 o 20 %;
5. vypracování přeshraničních námořních územních plánů, které by vycházely z ekosystémů, pro celý region do roku 2015;
6. přizpůsobení se změně klimatu se bude hodnotit podle toho, zda byl do roku 2020 přijat ucelený plán a program ochrany pobřeží;
7. zvýšená bezpečnost se bude hodnotit podle toho, zda se do roku 2015 zvýšila spolupráce orgánů námořního dohledu lepším sdílením informací a přijímáním koordinovaných opatření na zvýšení informovanosti o situaci na moři a efektivnosti na moři.

3.2. Propojení regionu

Kvůli velkým vzdálenostem, obtížným klimatickým podmínkám a nízké hustotě infrastruktury patří mnohé oblasti na východním pobřeží Baltského moře a na severu Finska a Švédska mezi nejméně přístupné oblasti Evropy. Nedostatečné propojení zvyšuje finanční náklady a spotřebu energie, navíc představuje překážku pro rozvoj vnitřního trhu a dosažení cíle územní soudržnosti.

V prioritních oblastech, které přispívají k dosažení cíle „propojení regionu“, lze využít přepracovaný strategický rámec k zajištění inteligentních, udržitelných a inkluzivních územních řešení.

- **Politická vůle na vysoké úrovni** je nezbytná například pro usnadnění provádění Plánu vzájemného propojení energetických trhů v regionu Baltského moře, jehož cílem je zajistit regionální energetickou infrastrukturu přispívající k řádnému fungování vnitřního trhu a lepšímu zabezpečení dodávek elektrické energie. Politická vůle je nutná jak pro včasné investice, tak pro reformy trhu.
- **Lepší harmonizace politik** usnadní vytvoření skutečné multimodální makroregionální dopravní sítě. Příslušná ministerstva musí zajistit koherentnější politiky v odvětví dopravy, námořní problematice, životního prostředí a změny klimatu a musí spolupracovat s Komisí, Partnerstvím pro dopravu a logistiku Severní dimenze a dalšími regionálními orgány.
- Podmínkou pro existenci udržitelné a ucelené infrastruktury, která by překlenula přetrvávající bariéry mezi východem a západem a mezi severem a jihem regionu, je **koordinace financování** se strategií a **posílení vazeb se sousedními státy**. Prioritní projekty se nemohou uskutečnit bez lepšího plánování a koordinace. Plánování a koordinace by měly probíhat v rámci pokynů pro síť TEN-T a měly by plně využívat například platformu Partnerství pro dopravu a logistiku Severní dimenze a prostředky, které jsou k dispozici z nástroje pro propojení Evropy a sítě TEN-T.

Vzhledem k tomu, že se cíl „propojení regionu“ zaměřuje na makroregionální úsilí o rozvoj lidského potenciálu a na vytvoření inteligentnějšího dopravního a energetického systému, který bude lépe využívat existující zdroje, je v souladu s cílem inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění stanoveného ve strategii Evropa 2020 a se souvisejícími stěžejními iniciativami. Je třeba plně využívat nové návrhy v oblasti politiky soudržnosti,

zejména s cílem rozvíjet výstavbu přeshraniční infrastruktury. Pokud jde o vnější hranice, měla by se podporovat modernizace celní infrastruktury EU, souvisejícího vybavení, systémů a zvýšení správní kapacity. Kromě toho je třeba věnovat pozornost odolnosti infrastruktury vůči přírodním nebo lidmi způsobeným katastrofám.

Komise navrhuje, aby se k zajištění dobrého průběhu strategie využívalo měření pokroku na základě následujících **ukazatelů a cílů**:

1. lepší a udržitelné vnitřní i vnější propojení regionu, zkrácení doby přejezdů a čekání na vnějších hranicích díky příspěvkům z nástroje na propojení Evropy. Měřítkem pro dosažení tohoto cíle bude dokončení všech prioritních pozemních a námořních projektů TEN-T, které se týkají regionu, například železniční osa Fehmarn do roku 2020 a Rail Baltica do roku 2024;
2. vzájemné propojení energetických trhů baltských států s ostatními částmi regionu v souladu s Plánem vzájemného propojení energetických trhů v regionu Baltského moře. Měřítkem bude plné a z hlediska životního prostředí udržitelné propojení trhů s plynem a elektrickou energií do roku 2015;
3. zvýšená spolupráce při přeshraničním řízení, plánování a výstavbě infrastruktury, včetně infrastruktury přes námořní oblasti.

3.3. Zvýšení prosperity

Evropská unie se i nadále potýká s ekonomickými problémy. Ve zprávě o stavu regionu z roku 2011, v níž byla vyhodnocena konkurenceschopnost a spolupráce v oblasti Baltského moře⁶, se uvádí, že po roce, v němž téměř všechny části regionu zaznamenaly růst, se vyhlídky regionu zhoršují. Zpráva upozorňuje na vzájemnou propojenost ekonomik EU a na význam společného úsilí o zajištění udržitelného ekonomického růstu.

Přepracovaný rámec strategie proto prostřednictvím cíle „zvýšení prosperity“ posiluje opatření pro návrat k růstu v souladu s cíli strategie Evropa 2020. Podporuje vývoj a provádění politik jasnějším zaměřením na růst a zaměstnanost a tím, že tvůrcům politik umožňuje získat lepší přehled o souvisejících nebo protichůdných tendencích. Je třeba zvýšit **politický zájem** o rychlé provedení předpisů, které zajistí dobré fungování vnitřního trhu. Je to naprosto zásadní téma, protože většina obchodu probíhá uvnitř makroregionu.

- **Harmonizace politik** zajistí koherentní rozvoj klíčových sektorů, například zemědělství, rozvoje venkova (včetně lesnictví) a rybolovu. Reforma společné rybářské politiky je příkladem revize politiky, protože reaguje na doporučení strategie řídit rybolov decentralizovaně, v rámci jednotlivých teritorií.
- Podpora Unie inovací v celém regionu Baltského moře umožňuje **harmonizovat financování** prostřednictvím programování. K dosažení cílů strategie Evropa 2020 je nezbytné vynaložit více prostředků na výzkum a inovace a podporovat inteligentní specializaci regionu. Měly by se plně využít příležitosti, které nabízí Horizon 2020.

⁶ Zprávu zveřejnilo fórum pro rozvoj Baltského regionu, Severská rada ministrů a Evropská investiční banka.

- **Dialog zúčastněných stran**, mezi něž patří Komise, členské státy, obchodní komory a svazy průmyslových odvětví, by měl propagovat zaměření strategie na průmyslovou politiku v tomto regionu. V souladu se stěžejní iniciativou Evropy 2020 „Průmyslová politika pro éru globalizace“ a iniciativou na podporu malých a středních podniků „Small Business Act“ strategie podporuje malé a střední podniky (v rámci pravidel státní podpory) tím, že zlepšuje jejich přístup k finančním prostředkům, zkvalitňuje právní předpisy a pomáhá jim přizpůsobit se globalizaci. Je třeba položit důraz na technologie s nízkými emisemi uhlíku a na technologie pro životní prostředí, protože to je silná stránka regionu. Právě tady jsou nutné užší vazby mezi politikou a vývojem na trhu. Dobrý růstový potenciál mají i klíčová námořní odvětví. Vzniklým potřebám musejí odpovídat dovednosti, kvalifikace a vzdělávací programy.

Dále, v souladu se stěžejní iniciativou Evropy 2020 „Agenda pro nové dovednosti a pracovní místa“, je nutný hlubší dialog sociálních partnerů o budoucích problémech trhu práce, například o demografických změnách. Mělo by se jednat i o zvýšení produktivity práce, snižování strukturálních rozdílů uvnitř regionu a posilování makroregionálního rozměru sociálního začleňování a veřejného zdraví.

Prostřednictvím existujících iniciativ by se měla podporovat mobilita a rozvoj dovedností, měl by se využívat například výměnný program Nordplus a další stávající i budoucí nástroje, například „Erasmus pro všechny“ nebo „Mládež v pohybu“. Měly by se usnadnit kulturní výměny. Měly by se plně využívat možnosti mobility výzkumných pracovníků a šíření výsledků inovací, například prostřednictvím společného výzkumného a rozvojového programu v regionu Baltského moře BONUS. Mělo by se podporovat zapojení všech věkových skupin a všech odvětví do vzdělávacích a výzkumných programů výměn a spolupráce. Novým heslem musí být „oběh mozků“ a musí se předcházet „úniku mozků“. Všechny zúčastněné strany musejí spolupracovat i ve věci méně příjemných stránek mobility, například v oblasti boje proti organizovanému zločinu, včetně nelegálního obchodování a pašování.

Komise v souladu s přepracovaným rámcem navrhuje, aby se k měření pokroku používaly následující **ukazatele a cíle**:

1. 15% zvýšení objemu intraregionálního obchodu a přeshraničních služeb do roku 2020;
2. 20% zvýšení počtu osob, které se účastní programů kulturní, vzdělávací a vědecké výměny a spolupráce, do roku 2020;
3. kromě výše uvedených strategických ukazatelů by mohlo být užitečné použít následující ukazatele, které by strategii zasadily do širšího kontextu socio-ekonomického vývoje regionu:
 - (a) snížení rozdílů, měřeno podle toho, zda se HDP méně rozvinutých členských států přiblížilo k HDP ostatních členských států;
 - (b) snížení míry nezaměstnanosti, měřeno podle toho, zda bylo dosaženo cíle strategie Evropa 2020, jímž je zaměstnanost 75 % lidí ve věku od 20 do 64 let;

- (c) celkové výdaje na výzkum a vývoj, měřeno podle míry investic do výzkumu, vývoje a inovací, do roku 2020 by celkové výdaje měly v celém regionu dosáhnout alespoň 3 % (cíl Evropy 2020)
- (d) dosažení vnitrostátních cílů vycházejících z cílů strategie Evropa 2020 pro oblast klimatu a energetiky.

4. Cesta vpřed

Strategie Evropské unie pro region Baltského moře svými praktickými návrhy, které berou ohled na geografický charakter a makroregionální dynamiku regionu, zlepšuje využití dostupných evropských a vnitrostátních zdrojů. Snaží se u každého bodu převést politickou vůli na vůli jednat.

Výše vymezený přepracovaný rámec strategie toto úsilí konkrétně posiluje. Usnadňuje přijímání opatření a dosahování výsledků tím, že se zaměřuje na tři hlavní cíle: záchranu Baltského moře, propojení tohoto rozsáhlého regionu a zvýšení jeho prosperity. Klade přitom důraz na politickou vůli, usnadnění harmonizace politik a finančních prostředků a vyjasněním odpovědnosti zúčastněných stran. Propaguje lepší začlenění zúčastněných stran, užší spolupráci se státy, které nejsou členy EU, a se soukromým sektorem. Zdůrazňuje i potřebu lepší komunikace. Vše vztahuje k ukazatelům a cílům a zavádí systém sledování a hodnocení pokroku.

Je důležité, aby vlády a regiony, jichž se tato strategie týká, odpověděly dostatečným přidělením zdrojů na její provádění a aby se na všech úrovních včas zvažovaly možnosti financování v nadcházejícím finančním období.

Komise je přesvědčena, že tento rámec je uceleným a udržitelným příspěvkem k hospodářské, sociální a územní soudržnosti a k cílům inteligentního a udržitelného růstu podporujícího začlenění, které jsou stanoveny ve strategii Evropa 2020. Komise proto vyzývá Radu, aby toto sdělení posoudila a schválila.